

Čuvanje glazbeno-liturgijske znakovitosti

Kao što je dim znak vatre, vjetar oluje, a bljesak znak groma tako je i liturgijska glazba znak zajedništva i radosti, znak slavlja, znak blagdana, znak nečeg neizrecivog. Oduvijek se glazbi, uz naravna svojstva, davalo obilježje nečeg skoro nadnaravnoga, neizrecivoga. Ona uz sva naravna obilježja ima moć postati znak onog nevidljivog, nadosjetilnog. Vjeruje se da se njome može izreći neizrecivo. Ta činjenica izvire iz same spoznaje da je glazba drugačiji jezik od običnih riječi. Za izgovoriti riječ dosta je otvoriti usta i artikulirano izgovoriti. Za pjevanje potrebno je mnogo više. Prije svega potrebna je snažna motivacija, želja, oduševljenje radi nečega ili nekoga. Pa čak i neartikulirano mumljanje veći je znak od običnih riječi. Nažalost u psihijatriji pjesma može biti znak poremećene osobnosti, duševno bolesne osobe.

U kršćanskim slavljinama pjesma postaje snažan znak jedinstva, istomišljenosti, zajedništva i to je ta naravna dimenzija glazbene znakovitosti. Zajedno izgovorena riječ, usklik, molitva ide u red redovitosti. Zajedno otpjevan usklik, molitva, pripjev ide u red posebnosti. Stoga je razlika recitirati Vjerovanje i pjevati ga

moleći ili moleći ga pjevati. U tom času znakovitost postaje i osobna i zajednička, oduševljenje osobno i zajedničko. Teško je naći bolje sredstvo zajedništva od pjesme koja izvire iz mnoštva glasova. Sveti Ambrozije uspoređuje pjevanje mnoštva vjernika s valovima mora:

»Njihove psalmodije natječu se sa šumom valova koji lagano oplakivaju... Što bi bilo pjevanje mora ako ne jeka pjevanja kršćanske zajednice?... Dok sav narod skupa moli struji kao oseka pjenušavih valova, kada pjevanje ljudi, žena, djevice, dječaka odjekuje u pripjevima psalama kao skladni šum valova« (Heksameron, III, V, 23; PL 14, 165.).

Mnoge glazbene vrste mogu biti znak zajedništva, oduševljenja, radosti, ali malo je onih vrsta glazbe koje mogu postati znak molitve, znak klanjanja pred Stvoriteljem i Otkupiteljem. Za takvu znakovitost glazba mora imati posebne osobine. Njeno polazište treba biti inspirirano evanđeoskom porukom, evanđeoskom radošću i evanđeoskom nadom. Glazba koja želi ima takvu misiju mora izbjegavati zemaljsku putenu znakovitost, i uobičajenu svagdanju znakovitost. Ona treba tražiti i nastojati izabrati u tehnici svoga nastajanja i izvođenja

takav put koji će postati prepoznatljiv, znakovit i prihvaćen kao takav.

U vremenu snažnog pluralizma, sekularizma i anarhizma teško je govoriti o takvim vrednotama jer redovito ostaju neprimjećene ili zaobiđene. To ipak ne umanjuje činjenicu da bez kulture duha i duha vjere čovjek ostaje retardiran i osuđen na duhovni nihilizam.

Često je u povijesti sveta glazba odigrala snažnu misijsku ulogu, pa njenu moć ne treba i danas umanjivati. Ukoliko je dobro vođena, dobro usmjeravana i inspirirana na evanđeoskim izvorima života može postati snažno sredstvo humanizacije i evangelizacije ili kako kaže papa Pavao VI. u jednom govoru glazbenicima: ... *»ona je propedeutika za najvrjedniju duhovna osvjetljanja«*.

Miroslav Martinjak

miroslav.martinjak@zg.t-com.hr

